

Vastaus kirjalliseen kysymykseen Suomen lipun hyväksymisestä osana poliisien ja vankeinhoidon virka-asuja

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimitannut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Timo Heinosen /kok ym. näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 290/2019 vp:

Mihin toimiin hallitus ryhtyy hyväksyäkseen Suomen lipun osana poliisin sekä vankeinhoidon virka-asuja?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Poliisihallitus on 21.5.2019 tehnyt sisäministeriölle esityksen sisäministeriön poliisin virkapuvusta antaman (1106/2013) asetuksen muuttamisesta. Esityksessään Poliisihallitus on esittänyt Suomen pienoislipun lisäämistä poliisin kenttä- ja vierailuvaatetukseen.

Poliisihallitus on esityksen perusteluissa todennut, että Puolustusvoimat ovat lisänneet Suomen pienoislipun virka-asusteisiinsa silloin kun Suomi liittyi NATO-kumppanuusverkostoon. Syynä oli se, että kansainväliset kokoukset, muut tapaamiset ja kansainvälinen harjoittelu lisääntyivät merkittävästi. Samoin Rajavartiolaitos on lisännyt Suomen pienoislipun virka-asusteisiinsa. Kansainvälinen poliisin yhteistoiminta, erityisesti Pohjoismaiden ja Baltian maiden kesken, on lisääntynyt. Samoin kansainvälinen yhteisharjoittelu erityisesti Atlas-verkostossa on lisääntynyt. Operatiivisten joukkojen käyttö vieraan valtion alueella on voimassa olevien sopimusten mukaan mahdollista ja tämän johdosta Suomen pienoislipun lisääminen myös poliisin kenttä- ja vierailuvaatetukseen olisi tarpeellista.

Sisäministeriö on mainitun esityksen perusteella antanut 1.11.2019 voimaan tulleen asetuksen poliisin virkapuvusta annetun sisäministeriön asetuksen 15 §:n muuttamisesta. Säännökseen on lisätty momentti, jonka mukaan kansainvälisissä tehtävissä toimivan poliisin virkapukineiden asemassaan hihassa poliisin tunnus kuvan yläpuolella voi olla brodeerattu Suomen kansallislippu.

Poliisihallituksen kanssa käydyin virkapukua koskevan asiakokonaisuuteen liittyvän jatkovalmistelun yhteydessä on esiintynyt tarve mahdollistaa Suomen lipun käyttö kaikissa poliisin virkapuvuissa. Sisäministeriössä on valmisteilla asetuksen muutos (valtioneuvoston hankenumero SM047:00/2019), joka mahdollistaa pienoislipun käyttämisen myös kotimaassa toimivien poliisien virka-asuissa.

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 290/2019 vp

Vankeinhoidon virka-asuista ja niissä käytettävistä tunnuksista säädetään oikeusministeriön antamassa asetuksessa Rikosseuraamuslaitoksen virkamiesten virkapuvusta sekä suoja- ja erityisvaatetuksesta (1126/2016). Suomen lipun mahdollinen käyttö vankeinhoidon virka-asuissa kuuluu siten oikeusministeriön toimivaltaan.

Sisäministeriö on pyytänyt oikeusministeriöltä lausunnon. Oikeusministeriö toteaa lausuntonaan seuraavan:

Rikosseuraamuslaitoksen virkamiesten virkapuvusta sekä suoja- ja erityisvaatetuksesta annetun oikeusministeriön asetuksen (1126/2016) 1 §:n mukaan Rikosseuraamuslaitoksen vankiloissa valvonnan ja ohjauksen esimiestehtävissä sekä valvonta- ja ohjaustehtävissä toimivat virkamiehet, joiden tehtävät edellyttävät tunnistamista vaatetuksen perusteella, ovat virantoimituksessa ollessaan velvollisia käyttämään virkapukua tai suojavaatetusta. Mainitun asetuksen 5 ja 6 §:ssä säädetään, miten virka-asusteisiin kuuluviin vaatekappaleisiin merkitään Rikosseuraamuslaitos- ja Brottsförhållingsmyndigheten -tekstit. Oikeusministeriö on antanut myös asetuksen Rikosseuraamuslaitoksen tunnuskuvasta ja virkamerkistä (576/2010). Tekstien muotoilussa ja liittämisessä asusteisiin sekä tunnuskuvassa on pyritty selkeyteen, jotta virkapuku ja tunnuskuva kertoisivat mahdollisimman selkeästi, että kyseessä on Rikosseuraamuslaitoksen virkamies. Virkamiesaseman selkeä tunnistettavuus korostuu virkamiehen suorittaessa virkatehtäviään laitoksen ulkopuolella, erityisesti tilanteissa, joissa hän ryhtyy merkittävää julkista valtaa sisältäviin, virkatehtäviinsä kuuluviin toimenpiteisiin.

Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikön mukaan Rikosseuraamuslaitoksessa ei ole tullut esille tarvetta liittää virkapukuun Suomen lippua.

Oikeusministeriö toteaa, että Rikosseuraamuslaitoksen virkapuku on lähes yksinomaan maan sisäisessä käytössä. Näin ollen kyseistä toimivaltaa käyttävän viranomaisen valtion näkymistä virkapuvussa ei ole pidetty välttämättömänä. Kun on suunniteltu ja hyväksytty käyttöön nykyiseen virkapukuun liitettävät Rikosseuraamuslaitos-tekstit ja laitoksen tunnuskuva, keskeisenä tavoitteena on ollut selkeys. Suomen lipun liittäminen virkapukuun ei välttämättä häivyttäisi selkeyttä. Kuitenkaan rikosseuraamusalalla ei ole todettu lipun lisäämisen tarvetta.

Oikeusministeriön käsityksen mukaan Suomen lippua ei välttämättä tulisi liittää virkapukuun ilman, että sen käytöllä kyseisessä yhteydessä on nimenomainen tarkoitus.

Oikeusministeriö toteaa näkemyksensä, että jos Suomen lipun lisäämistä virkapukuun pidetään perusteltuna, asiaa tulisi tarkastella merkittävää julkista valtaa käyttävien viranomaisten virkapukujen kokonaisuuden kannalta. Oikeusministeriö ei pidä suotavana sitä, että eri viranomaiset päätyisivät erityyppisiin ratkaisuihin liittäessä Suomen lippu virkapukuun.

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 290/2019 vp

Helsingissä 27.11.2019

Sisäministeri Maria Ohisalo